

כשהבאתי את החיבור הביתה ללמידה בעל פה והורי וגרטרוז קראו אותו, הם נדהמו. הורי היה מספיק מתקדמים כדי לראות בכל העניין דבר בלתי אפשרי וצורם: ילד מדקלם נאום, שהועתק מספר מדגם נאומים, בעל פה, מבלי להבין מילה על מה דובר, והכל לשם רושם, שבלאו הכי רק משעמם את הקהל. הם לא הסכימו שאשא את הנאום הזה, או לצורך זה כל נאום אחר. לדרוש דרשה זה תפקידו של הרב - או במקרה שלנו, החזן. החזן ומשפחתו לקו בהלם בהודעת ההחלטה. הם לא יכלו להבין, כיצד אם יהודיה מוכנה לוותר על חווית נאום בנה בבית הכנסת, ועל דמעות הזולגות מעיניה כשהבן מדקלם ככלב מאולף. לא, no deal, לא נאמתי אבל לא יציתי תקדים; דורות בני מצווה המשיכו לנאום והעשירו את סביבתם בחוכמתם העמוקה של מחברי מדגמי הדרשות.

אני קראתי את הפרשה, קראתי את ההפטרה, בניגון עתיק הימים שבא מן המדבר, ואחרי כן הצטרפה אחותי אלי ועלתה אל הדוכן. החזן דרש דרשה שגם כן הועתקה מספר הדגמים שלו, וברך את שנינו בברכת הכוהנים. היה זה פשוט ולפחות נעדר אותו קיטש, שיהודים רבים אוהבים כל כך. במידה רבה אופנה זו מתחדשת היום - ולא רק באמריקה.

המסיבה שנערכה הייתה, לפי ממדים ישראלים של היום, צנועה למדי. מספר האורחים שהגיעו מרחוק לא עלה על 20. היו אלה בני המשפחה הקרובים ביותר, לרבות מברסלאו, שהגיעו כבר ביום ששי. קרובי משפחה מהסביבה היותר קרובה, כולל ברלין וסביבתה, באו בשבת בבוקר, לבית הכנסת או לארוחת הצהריים. בשבת אחר הצהריים נכנסו אנשי הקהילה לברך. האורחים שהגיעו בליל ששי לנו בבית מלון. נשכרה טבחית להכנת התפריט; מיותר לציין שההצלחה הייתה מעל המשוער והסעודה ארכה כמה שעות.

היה זה כמובן מפגש משפחתי. מפגשים כאלה היו נדירים למדי מחמת המרחקים הגדולים. חתונת הזהב של סבא וסבתא בברסלאו, או חתונה בפרוסיה המזרחית היו ציוני דרך. בר המצווה של גרט בפרייאנוולדה, שחל שנה אחר כך, נחוג ביתר פאר, באולם שמחות גדול עם תזמורת, סעודה עם סלמון - Sauce Remoulade, אווז פקינג וצלי עופר, שנשטפו אל הקיבה עם שמפניה, עבור 150 מוזמנים וכל הקהילה, וריקודים עד לשעות הקטנות. וכמובן, גרט נאם נאום מרכזי אבנים, מתוך ספר המדגמים, כי הרושם קובע, ו-Noblesse oblige (כפי שוויקה צביצ'קו פעם העירה לי בהזדמנות דומה: "oblige אני עוד מבינה - אבל איפה ה-noblesse"?).